

2 ספטמבר, 2020

שוק המלט – משוק מונופוליסטי לשוק תחרותי

התחרות בענף נתנה את אותותיה וכיום נשר אינה מחזיקה יותר בכוח מונופוליסטי

התחרות בענף המלט נותנת את אותותיה ולאחר שנים רבות שבו נשלט שוק המלט בידי מונופול מקומי, נשר מפעלי מלט ישראליים בע"מ ("נשר"), הממונה על התחרות החליטה כי התחרות בתחום בשלה וכי ניתן להסיר את הכרזת המונופולין מנשר.

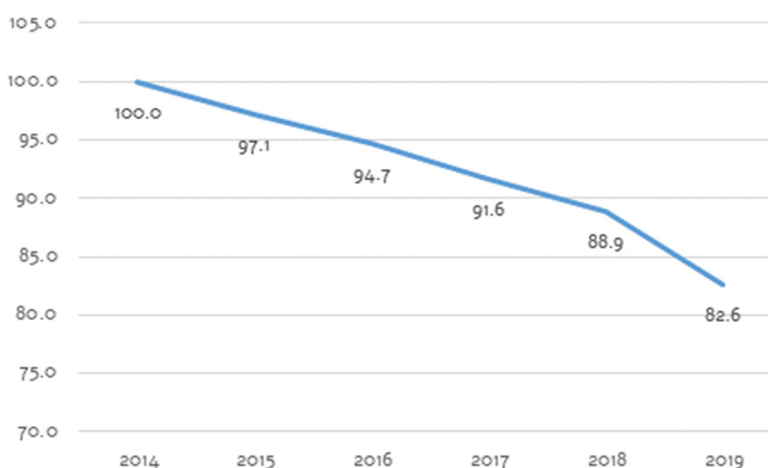
נשר נוסדה בשנת 1925, ועד לשנת 2015 נשר הייתה היצרן המקומי היחיד של מלט בישראל. בהעדר יבוא משמעותי לישראל, הרי שברב שנות קיומה של נשר היא החזיקה בכוח שוק משמעותי ובנתחי שוק העולים על 90% מהשוק.

ההכרזה בדבר מעמדה המונופוליסטי של נשר בשוק המלט עמדה בעינה במשך כשלושים שנה.

בשנים האחרונות ענף המלט נפתח לתחרות וחלו בו שינויים משמעותיים. השינויים הללו נובעים בעיקרם מתשתיות יבוא שפותחו בעקבות הסרת חסמי היבוא בענף. כיום מלט מיובא באמצעות רציפים בנמל אשדוד, נמלי חיפה ומספנות ישראל, וזאת באמצעות התשתיות החדשות שהוקמו. מלט מיובא לישראל מיוון, טורקיה, קפריסין וירדן. כמו כן, הוקמו מפעלי טחינת קלינקר חדשים המייצרים מלט. צמצום ההגבלות על היבוא סייע אף הוא להתפתחות התחרות.

התחרות הביאה לירידת נתח השוק של נשר. בעוד שבשנת 2014 נתח השוק של נשר עמד על כ-90%, כיום נתח השוק שלה פחת מ-50%. ההצלחה של התחרות לטובת הציבור הובילה לאובדן הכוח המונופוליסטי של נשר בענף והביאה לפריחה במספר המתחרים בתחום, להגדלת היצע המלט, לגיוון מקורות האספקה ולירידה של כ-20% במחירו של המלט בחמש שנים (תרשימים 1 ו-2).

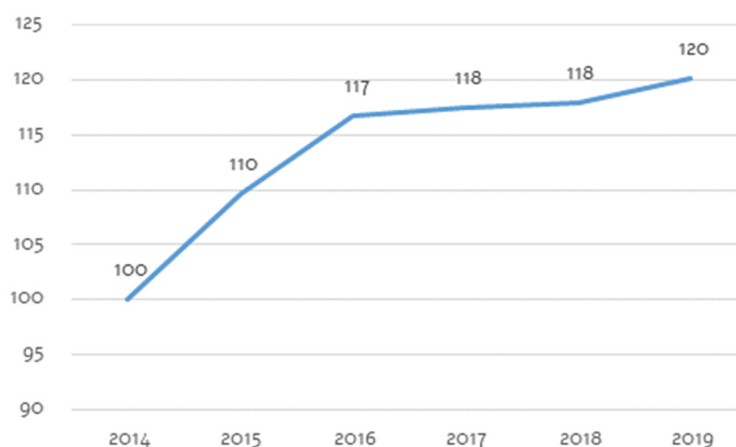
תרשים 1 : שינויים במחירי הצמנט המסופק בישראל – 2014=100:

¹ מקור – מענים לדרישות הנתונים שנדרשו במסגרת בדיקות ועיבודי רשות התחרות.

2 ספטמבר, 2020

תרשים 2 - עליית היקף הצמנט המסופק בישראל - 2014=100²

לאחר שנבחנו מאפייני שוק המלט בשנים האחרונות, נמצא כי בזכות פתיחת הענף לתחרות ובהיעדר הטלת מגבלות על היבוא, שהיו מגדילות משמעותית את כוח השוק של נשר כלפי צרכני המלט בישראל, נשר איננה עוד בעלת מונופולין בתחום זה.

הנתונים שנאספו על ידי רשות התחרות מראים כי ממצאים אלו יציבים ומשקפים מגמה מתמשכת בענף – קיטון בחלקה וכוחה של נשר וגידול בנתיחי השוק של יתר השחקנים. בהתאם לכך, הממונה מצאה לנכון לבטל את הכרזתה של נשר כבעלת מונופולין בענף המלט, כאשר נשר תיאלץ לפעול בצורה יעילה בכדי להצליח להתחרות בתחום.

ככל שיחולו בעתיד שינויים כלשהם בתנאי השוק שיעניקו לנשר כוח שוק משמעותי, תחזור נשר להיות בעלת מונופולין ויחולו עליה כל החובות החלות על בעלי מונופולין.

הממונה על התחרות מסרה: יש לראות בהתפתחויות בשוק המלט התפתחויות חיוביות ומבורכות המלמדות על ניצחון התחרות והשוק החופשי. האפשרות להסיר היום את הכרזתה של נשר כמונופול היא תוצאה ישירה של תחרות ערה, ירידת מחירים והיחלשות הגורם שעד לפני שנים ספורות היה גורם דומיננטי בתחום המלט. מתחרות זאת נהנה כל תחום הבנייה בישראל ובעקיפין גם הצרכן הישראלי.

² מקור - מענים לדרישות הנתונים שנדרשו במסגרת בדיקות הרשות ועיבודי רשות התחרות.